

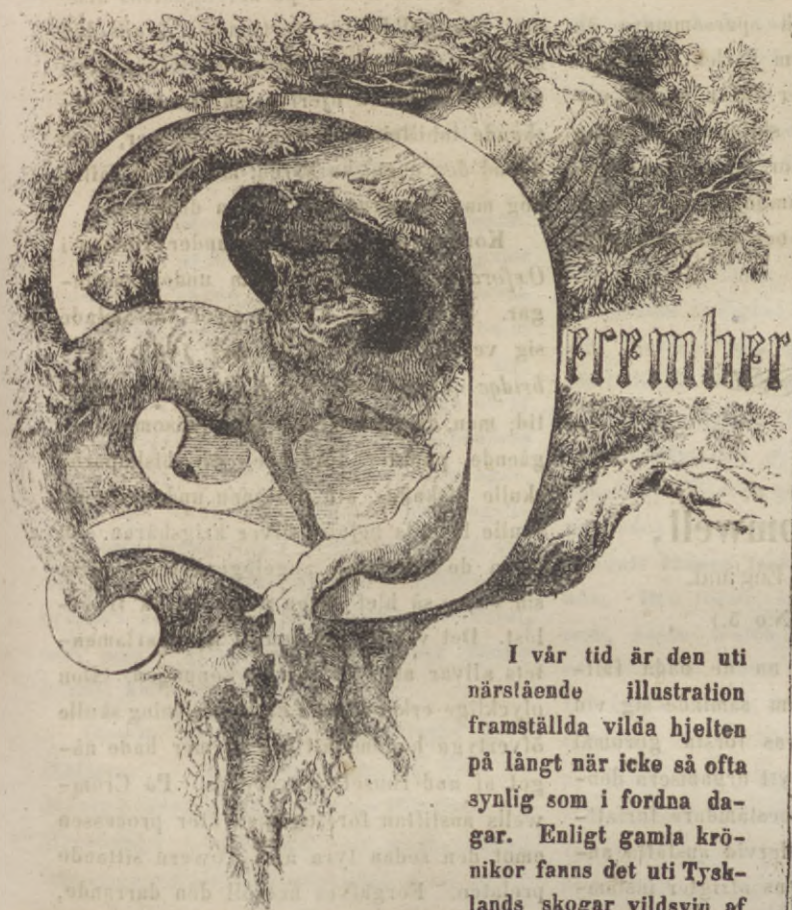
Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.



ILLUSTRERADT NYASTE
SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 6.) Utkommer hvarje Söndag. Götheborg den 8 Februari 1852. Pris för år: 4 R:dr B:co. (VI årgången.)



I vår tid är den uti
 närstående illustration
 framställda vilða hjelten
 på långt när icke så ofta
 synlig som i fordna da-
 gar. Enligt gamla krö-
 nikor fanns det uti Tysk-
 lands skogar vildsvin af
 600 \mathcal{W} vigt, och hvilke
 höllo öfver 7 fot i längd

samt 5 fot i höjd. Det finnes knappast någon slags jagt som är förenad med så mycket intresse och derjemte så mycken fara för både jägare och hundar, som vildsvinsjagten. Ett gammalt ordspråk säger att om man går på vargjagt, bör man medtaga en läkare, men på vildsvinsjagt, en dögråfvare, och ett annat att: den som vill äta svinhufvuden, måste köpa dem för hundhufvuden. Vildsvinet äger en otrolig styrka, är försedt med fruktansvärda vapen och visar ett okufligt mod. Säradt känner detta djur ingen fruktan, och låter då aldrig höra det minsta ljud af smärta, utan störtar sig med raseri på jägare och hundar, och ve den af dessa som då kommer det för nära. Ofta är jägarens enda räddning en snabb flykt upp i närmaste träd, hvarest han då vanligen utgör en skott-taffla för sina jägarkamraters munterhet. Den här afbildade jagten tyckes taga en lycklig utgång, och säkert pryder inom kort det dödade vildsvinets läckra hufvud, jägarens dukade bord.



Vildsvinsjagt i December.

Skottland.

(Forts. o. sl. fr. N:o 5.)

Det intryck, som den trädlösa, ödsliga bergsnaturen utöfvar på åskådaren, afbrytes endast sällan af mensklig verksamhet, och då blott uti de till England gränsande trakterna. På stora afstånd blickar man väl ett och annat slott, men ju längre man kommer mot norr, desto ödsligare blifver landet.

Det nästan alltid stormiga och töckniga klimatet i detta land, gifver åt detsamma en melankolisk och enfermig karakter. De kalla, häftiga vindarne lemna endast några få vackra dagar öfriga af året, och dessa nästan uteslutande om sommaren. Då baron d'Hausez frågade Walter Scott: "Regnar det ständigt i ert land?" svarade han: "Åh nej! Det snögar ock emellanåt." I Skottlands högländer kan man icke resa, utan att vara underkastad betydliga omväxlingar af regn, snö, köld och blåst, hvilka blifva så mycket mera obehagliga, som den resande har att välja mellan vandring till fots och de högst dälige åkdon, som stå honom till buds.

De ofantliga skogar, som fordom beskuggade Skottlands öde trakter, hafva till största delen fallit, dels under tidens och dels under yxans hugg, så att man numera blott här och der på bergens sluttningar ser några kvarlevor af desamma. Med dem har tillika det vildbråd, på hvilket de fordom voro så rika, försvunnit. Endast hjorten, renen och råfven äro de fyrfota djur, som ännu utgöra föremål för jagter. I de nordliga trakterna kringirra vilda getter, och af fåglar märkes endast tjädern på fälten och örnen på klipporna. Näktergalens sång höres här aldrig. Sjöarna och floderna äro deremot rika på fiskarter. Laxen, som är mycket allmän, omväxlar betydligt i färg och storlek, och sillen är mycket fetare och mera välsmakande, än den som fångas vid irländska kusterna.

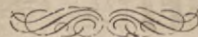
Vegetationen, ehuru sparsamt utbredd, är dock rik på fruktbarande arter, såsom bär, äpplen, päron, plummon och till och med aprikoser. Torfven, denna öfvergång från vext- till mineralriket, utgör för Skottland en ganska viktig naturprodukt. Ett ofantligt torflager utbreder sig i östra delen af medlersta Skottland och är isynnerhet rikt i grefskapet Fife samt närheten af Glasgow.

Skatterna af jordens inre erbjuda Skottlands inneväanare en icke obetydlig ersättning för hvad dess yta endast sparsamt erbjuder dem. Outtömliga kalkstensbrott förse både Skottland och England med

byggnadssten. Ben Newis lemna en skön granit, och äfven marmor, jaspis, quartz, talksten, agat och onyx äro icke sällsynta stenarter. Guld finnes föga, men deremot icke obetydliga kvantiteter blyblandadt silfver. Koppar, zink, kobolt och spetsglans i ringa mängd. Jern och bly äro deremot Skottlands viktigaste metaller, och utgöra de hufvudsakligaste föremålen för bergsbruket.

Skottlands inneväanare, hvilkas antal knappt uppgår till 2½ millioner, utmärka sig i allmänhet genom rödt hår och ett egendomligt, bredt uttal af det engelska språket. Verksamma, kalla och beräkande, likasom engelsmännen, äro de mera allvarsamma, slitigare och sparsammare än dessa. De hysa en varm kärlek till musiken. Deras folkmelodier hafva något vemodigt och ljuft samt skildra med behag och sanning milda känslor. I sitt umgänge sinsemellan och med främlingar, äro skottarne gästfria, vänliga och förekommande.

Slut.



Oliver Cromwell,

Protector af England.

(Forts. fr. N:o 5.)

Oförtöfvadt afreste nu de båda fältherrarne till hären, som samlade sig vid Windsor, och läto deras första göromål blifva att alldes på nytt organisera densamma, gifva den ännu bestämdare författningar och lagar samt dervid anställa användbara, i befälhafvarens afsigter instämmande officerare. Förrän vi följa de ytterligare företagen af denna här, är det mödan värdt att kasta en blick på dess inre beskaffenhet, hvilken just gjorde den till den äfventyrligaste, som väl någonsin tagat i fält. De flesta regementerna hade inga fältpredikanter, utan officerarne förrättade sjelfva, efter Cromwells exempel, kyrkometet. I lägret, likasom under marschen egnades hvarje ledig stund, hvarje ögonblicklig halt åt religiösa öfningar. Kommo de till en stad eller en by, så måste kyrkan öppnas; en ingifven musketerare eller dragon besteg predikstolen, medan hans fromma kamrater med pick och pack togo plats rundtomkring i bänkarne. Med en siars säkerhet och en stentors stämna föredrog talaren sina mystiska ord, hvilka åhörarne höllo till godo som omedelbara ingifvelser, utan att någon af inneväanarne vågade för-

våga att tro den beväpnade profeten eller afbryta honom. Plötsligen hördes trumman, talaren trädde i sitt led och låget gick vidare. Der två eller tre stodo tillsammans, der voro ej verldsliga och oheliga ting ämnet för deras samtal, de talade ej om framgången emot fienden, utan om framgången i nåden, icke om lättsinniga nöjen, vid hvilka krigarens hjerta eljest är fästadt, utan allenast om deras salighets stora verk. I stället för lättfärdiga sånger hörde man endast psalmer och lofsånger; till och med vid anfall ljödo, under skallet af horn och trumpeter, christliga segerhymner. Hvar och en sökte för sig mildra dödsfarans skräck genom tanken på herrlighetens krona. Sår gällde för förtjenster, ärans död kallades martyrdöd. Sällan har ibland menniskor funnits så djerfva, så allmänt herrskande inbillningskraftens förvillelser, som ibland den engelska hären; men äfven sällan dog man så gerna för sådana drömmar.

Konungen uppehöll sig under vintern i Oxford och försökte inleda underhandlingar. Fullmäktige å ömse sidor församlade sig verkligen den 30 Januari 1645 i Uxbridge och rådslogo under trenne veckors tid; men då parlamentet blott såsom föregående punkter fordrade, att biskoparne skulle afskaffas, att det ännu under sju år skulle behålla befälet öfver krigshären och styra de irländska angelägenheterna efter sin vilja, så blef äfven detta försök fruktlöst. Det var längesedan ej mer parlamentets allvar att åter antaga konungen. Den olycklige erkebiskop Lauds afrättning skulle öfvertyga honom, att han ej mer hade något af underhuset att hoppas. På Cromwells anstiftan företog man åter processen emot den sedan fyra år i Towern sittande prelaten. Förgäfves nedföll den darrande, nittioåriga gubben vid den anklageelse, som anfördes emot honom, ödmjukt på knä, bedyrade inför Gud och församlingen sin oskuld samt bød gråtande om dess erkännande; han blef såsom öfvertygad om förräderi emot stat och religion, äfvensom om omedelbar andel uti det i riket rasande förderfvet, dömd till döden. Äfven han gick, likasom sin vän Strafford, med lugn och värdighet den sista färden. Bedjande knäföll han och nedlade på stocken sitt hufvud, som med ett enda hugg nedrullade (den 12 Januari 1645).

Då fredsunderhandlingarne ej hade någon påföljd, upplågade kriget på nytt. Sedan Fairfax och Cromwell förde öfverbefälet öfver hären, och alla afsöndrade trupper anfördes af independenter, förlorade de kungliga den ena platsen efter den andra, och sedan deras hufvudhär, under prins

Rupert af Pfalz, blifvit den 14 Juni 1645 fullkomligt slagen vid *Naseby*, måste konungen fly till *Wales* och sända sin äldsta son, som då var femton år gammal, till Frankrike. Han sjelf, liksom besparad till ett hårdare öde, qvarstannade och försökte rädda sin thron. Han skickade ännu tid efter annan fredsförslag till London; men nu bevärdigade man honom ej vidare med något svar. Alla hans ännu öfriga spridda hopar uppsöktes och nedgjordes af segervinnarne, och *Fairfax* och *Cromwell* bragte äfven hela den vestra delen af riket under sitt välde (i Mars och April 1646). Dervid förlorade den olycklige monarken den ena vännen, den ena tjenaren efter den andra. Män, som han öfverhopat med värdigheter och rikedomar, som han förlänat sitt högsta förtroende, vände honom ryggen, när lyckan vek ifrån honom, och byllade segraren.

Under denna beklagansvärda belägenhet erhöi Carl underrättelse, att fienden, ej mer hindrad af någon armé, ställde sin marsch på *Oxford*, der konungen med återstoden af de rojalistiska stridskrafterna befann sig. Att staden inom få dagar skulle gå öfver och han sjelf falla i sina förbittrade fienders händer, var otvifvelaktigt. Han öfvervägde, valde och förkastade under tvenne ängsliga dagar, hvad som i denna stora nöd var att göra, och fattade slutligen, drifven till brådska af fiendens annalkande, ett beslut, som man i hvarje annan ställning skulle kunnat kalla en obetänksamhet.

Genom mångfaldiga uppoffringar hade skottarne — så trodde åtminstone Carl — blifvit tillfredsställda; de hade tillvunnit sig öfverväldet i sitt land och hade således ingenting vidare af honom att fordra. Dessutom berömde man för monarken denna nations större mildhet och estergifvenhet; man öfvertygade honom, att de i sitt hjerta ännu voro sin rättmätige beherrskare tillgifne, följaktligen skulle lättast förmås att taga sin ärftliga herre, när han frivilligt tog sin tillflykt till dem, i beskydd emot hans oförsonliga fiender.

Carl gjorde, hvad sjelfva ödet tycktes hjuda honom. Vid midnattstiden begaf han sig genom den port, som förer till London, ur staden, endast åtföljd af tvenne förtrogne; sjelf följde han förklädd till betjent den ene af dessa, riddaren *Asburham*. Ännu en gång kom, i närheten af London, der hans mäktigaste fiender just då voro församlade, den tanken på den öfvergifne, att kasta sig i armarne på nationens representanter, men allt för vågadt var detta steg; allt för allvarligt varnade hans vänner; man tog af ifrån stora landsvägen och upp-

nådde efter många omvägar skottarnes läger utanför *Newark* (den 5 Maj 1646).

Knappt utbredd sig här det öfverraskande budskapet om konungens ankomst, så red den kommenderande generalen, *Lesley*, honom till mötes; vakterna saluterade, generalerne stego af hästarna och *Lesley* sjelf böjde ett knä för monarken. "Jag anförtror mig," sade Carl, "åt eder nations ädelmod och den fältherres tapperhet, som anför henne." — Imedertid erhöi han, oakadt dessa ärebevisningar, en vakt, som man, under förevändning att sörja för hans säkerhet, gjorde fullkomligt ansvarig för hans person. Nu insåg Carl väl, hvilken dålig utväg han hade valt. Han befann sig icke allenast i fångenskap och mycket strängt bevakad, utan alla hans vänner voro äfven aflägsnade ifrån honom. Ingen brevexling, intet samtal tilläts honom med någon person, till hvilken han kunde förtro sig. De skottiska generalerna undveko all förtroelighet med honom, de visade honom en ceremoniel höllighet och en låtsad vördnad; alla förslag, som gjordes honom, tjenade blott till att öka hans förnedring. I stället för den religiösa tröst, hvarvid han var van, hörde han ej annat än puritanernas hädelser. För de predikningar, hvilka han nödgades öfvervara, valde de andlige med föresats sådana texter, som borde sära honom. Den förste, som predikade för honom, valde texten 2 Sam. 19, v. 41-43; en annan af dessa fanatiska ifrare, sedan han i inledningen häftigt talat om gudlösa regenter, ville att församlingen skulle sjunga en sång, som började: "Hvi skryter du, tyrann, med alla dina nidingsdåd?" hvarpå konungen uppstod från sitt säte och med hög stänmma upplog en annan psalm, som började: "Haf miskund, gode herre Gud, de vilja mig förderfva." Den rörda menighet, som hade medlidande med det fallna majestätet, visade denna gång mer aktning för konungen, än för predikanten, och sjöng den sednare psalmen.

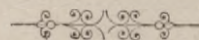
Men den skottiska arméens hufvudmän rördes ej deraf; deras fördel låg dem närmare. Det engelska parlamentet var dem skyldigt 400,000 pund i subsidier och lofvade dem att, emot konungens utlemnande, betala denna summa på två terminer. Mången blygdes väl öfver denna ovärdiga handel, men de högsta befälhafvarnes anseende segrade öfver mängdens bättre känsla. Man kungjorde för konungen det fattade beslutet. Bestört förnam den bittert bedragna denna underrättelse; han kastade en allvarlig, mycket sägande blick på budbäraren och sade derpå med mild röst: "Det må vara! Jag vill heldre vara hos dem, som

så dyrt betala mig, än hos dem, som så feget sälja mig." De sändebud, som engelska parlamentet skickade till hans afhemtande, funno honom beredd; leende räckte han dem handen att kyssa och följde viligt den förnämste af dem, grefve *Pembrock*, till vagnen.

En oräknelig skara trängde sig omkring den fångne; på hvarje ort, genom hvilken resan gick, sammanströmmade nyfikna, för att se sin konung. Men nationens hat syntes blikdadt, tårar flöto, utrop af medlidande och rörelse emottogo och följde honom. Slutligen ankom tåget till slottet *Holmby*, som var bestämdt till konungens fängelse. Man lät strängt bevaka honom, förvägrade honom all gemenskap med sin familj, allt umgänge med sina vänner och lemnade till hans betjenande endast parlamentets förtrogne. Det tilläts icke en gång hans predikant att blifva hos honom, oakadt han enträget bad derom.

Nu tycktes parlamentet fullkomligt hafva uppnått sitt mål. Kriget var slutadt, konungens här upplöst, och han sjelf såsom fånge i maktinnehafvarnes händer. Men denna triumf var af kort varaktighet. Snart skulle parlamentet till och med bestraffas genom deras ohörsamhet, åt hvilka det hade uppdragit verkställandet af sina lagstridiga planer.

Krigshären hade att fordra stora summor af inestående sold, som parlamentet, oakadt de oerhörda pålagor, hvarmed det redan hade betungat folket, likväl icke genast kunde anskaffa. För att gifva hären ny sysselsättning, ville man begagna den till kriget mot Irland; men detta steg uppväckte allmänt knot. De beslutsammaste officerarne ingäfvö till parlamentet en skrift, som undertecknades af alla soldaterna och i hvilken de sade: "Intet våld skulle förmå dem att öfversegla till Irland, förrän hela hären bekommit full ersättning för sina gjorda tjänster." Ett sådant svar var efterlängtadt för opprørsstiftarne, de framställda anspråken förklarades nemligen för myteri. Derpå följde en ännu allvarligare skrift å independenternas sida (i parlamentet hade presbyterianerna öfverhanden), undertecknad af mer än tvåhundra officerare. *Cromwell* var i hemlighet själen i hela opproret, men han var så slug i att förhemliga denna sin delaktighet, att parlamentet uppdrog just honom, jemte några andra, att efterforska myteriets källor; ja, han reste under den kritiska perioden sjelf till London, för att till utseendet rådgöra med underhuset öfver de bästa medlen till lugnets återställande. (Forts.)





Presidenten och hans stob, om morgonen den 2 December.



Nationalförsamlingens sprängning.

Statskuppen i Frankrike.

I det vi i dagens nummer illustrerat några af de scener, som statskuppen den 2:de December förl. år i Paris gäfvö anledning till, tro vi oss så mycket mindre behöfva beledsaga dessa med någon text, som sjelfva förloppet i alla politiserande tidningar blifvit fullständigt detaljeradt. Vi inskränka oss således blott



till förklaring af bildernas betydelse, hvilken återfinnes under hvar och en illustration. Deremot, hafva vi här nedan intagit en historik öfver Palatset Elysée National.

Palais Elysée, presidentens boning.



Representanternes tillfångatagande.

Palatset Elysée National.

I "Encyclopédie du 19:me siècle" meddelar Ed. Fournier följande notiser om detta palats, som nu bebos af den franska republikens president.

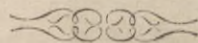
Slottet Elysée, N:o 59 i förstaden St Honoré, byggdes 1718 för grefven af Evreux, af den skicklige arkitekten Mollet, generalkontrollör för de kungliga byggnaderna. Det var näst efter hotellerne Montbazou, Blouin och Duras det första ansevärdare hus, som uppfördes i denna förstad, hvilken under mångfaldiga år varit den mest orenliga och den mest försummade delen af Paris, från hvilken man, enligt Briée, höll sig så långt aflägs som möjligt, "emedan en stor kloak-kanal omgaf densamma." Grefve de Evreux, för hvilken de närliggande hotellerne och de vackra promenader, som utgingo från dessa byggnader, erbjödo en slags ersättning för nämnde obehag, bebodde redan 1722 detta hotell, gaf derstädes stora fester och "välplägade", säger Mathieu Marais, "kavalleriofficerarne alldeles förträffligt." Boningen var praktfull, märkvärdig genom smaken och rikedom i valet af möbler, och endast klandervärd i anseende till de arkitektoniska partierne, "synnerligast hvad fönstren beträffar." Den stora och vackra trädgården sträckte sig ända till Marsfältet. Efter grefve d'Evreux' död köptes hans hotell på auktion af markis de Pompadour, hvilken så länge han lefde ansåg det för sin vackraste egendom. "Det hela", skriver Piganiol år 1765, "inneslutes af grafvar, invid hvilka de vackraste kajer äro uppförda och begränsas af en omätlig grämälad barriär." Sedan den tiden har man icke vidtagit någon förändring i denna omgifning. Ludvig XV köpte hotellet af markis de Marigny, en bröder och arfvinge till Pompadour, och bestämde det till residens för utomordentliga gesandter, samt sednare till kronans provisoriska garde-meuble. Sedan de 1760 af Gabriel påbegynte byggnader till den egentliga möbelkammaren blifvit färdige, försåldes hotellet Pompadour ånyo på auktion, emedan man icke kunde använda det vidare till någon ting. Beaujou, den berömda financiären, inköpte det 1773 och gjorde det till medelpunkt för de vidlyftiga besittningar, som han egde i denna förstad samt i förstaden "du Roule", och af hvilka vi blott vilja nämna Karthäusernes vackra paviljong och St Nikolai berömda kapell. Beaujou utvidgade och förskönade sitt hotell genom arkitekten Boulée och omskapade detsamma till en kunglig praktboning. Åtminstone

betraktade Ludvig XVI det såsom sådant och köpte denna egendom 1786 för 1,110,000 Livres, utom 200,000 francs, som han utgaf för möbler och till målningar. Då Beaujou, som hade förbehållit sig lifstids besittning af egendomen, äntligen var död, afstod Ludvig XVI detta palats till prinsessan af Bourbon, hvilken hade varit gift med en son till prinsen af Condé, och som, sedan hon blifvit skild från sin gemål, inflyttade uti detsamma. Hon kallade slottet Elysée Bourbon och bebodde det till 1793, då hon kastades i fängelse. Utom andra försköningar har trädgården henne att tacka för anläggningen af en liten täck by af mossbeklädda alphyddor, hvilka grupperades efter det mönster, som prinsen af Condé hade gifvit i parken vid Chantilly. Sedan Elysée Bourbon hade blifvit nationens egendom, gjorde den lilla byn riktig furor; några entreprenörer af offentliga lustbarheter köpte hela egendomen och etablerade sig i byen med hela sin svit af orkestrar, dansar och hazardspel. Under denna tid kallades Elysée Bourbon rätt och slätt "le Hameau de Chantilly"; entréen var 24 sous, af hvilka 15 åtgingo till rafraichissemeter. Murat köpte etablissementet 1808 och återgaf det namnet palats; här höll han sitt lilla hof ända tills han reste till Neapel, då han öfverlemnade det åt kejsaren, som flera gånger bebodde detsamma, och kallade det Elysée Napoleon. Äfven Joseph valde det till sitt residens, sedan han blifvit tvingad att afsäga sig spanska konungakronan. Vid de allierades första invasion, uppslog äfven kejsar Alexander, som vägrade att inflytta i Tuillierierna, här sina bopälar, och några månader derefter beträdde Napoleon det ånyo för att under-teckna sin andra och sista thronafsägelse. Hertigen af Berry, åt hvilken Ludvig XVIII förärade palatset, bebodde detsamma och omdöpte det till Elysée Bourbon. Såsom följd af revolutionen 1830 öfvergick Elysée Bourbon, från att vara hertigens af Bordeaux egendom, till civillistan. Det uppläts till residens åt alla högre personer, som besökte Paris, såsom hertiginnan af Kent, storhertiginnan af Mecklenburg, Ibrahim Pascha, Beyen af Tunis o. s. v. Allt sedan 1849 har det under namn af Elysée National varit residens för presidenten Ludvig Napoleon.

Trädgårdarne äro icke mera vidsträckta nu än under den tid som palatset egdes af markis de Pompadour eller af hr Beaujou. Under revolutionen hade staden Paris återtagit den jord, som markisen hade tillvällat sig, men Murat hade ånyo förenat den ursprungliga jordrymden med sina trädgårdar.

Sedan dess har man icke uppgifvit denna usurpation, af hvilken hertigen af Berry, hans arfvingar och civillistan befunnit sig så väl.

Arkitekten Legrand har ifrån den monumentala ståndpunkten bedömt palatset sålunda: "Palatset Elysée njuter med rätta ett slags namnkunnighet bland de under förra hälften af 18:de seklet i Paris uppförda byggnader. Planen är utmärkt väl lyckad; de inre proportionerne äro träffade med mycken klokhets och höjer behaget af en boning, som ensamt genom sitt läge erbjuder så många dyrbara företräden. Stilen är i allmänhet god. Prydnaderne på hufvudbyggningens båda sidor, harmoniera fullkomligt med hvarandra och äro omsorgsfullt utförda. Detta palats har haft ett märkvärdigt, i sitt slag exempellöst öde, nemligen att, ehuru det efter hvartannat tillhört flere högst olika personer, hafva dock alla de reparations-arbeten, som successivt derpå blifvit verkställda, i stället för att vanpryda det, tvertemot endast tjennat till att försköna detsamma."



En Äfventyr.

(Forts. fr. N:o 5.)

En man gick igenom korridoren med fasta steg; en blindlykta framskyntade ett par gånger under hans kapp. Han stannade utanföre herremannens rum, tände på ljusen i en trearmad ljusstake af silver, lät sin kapp glida ned öfver axlarna, öppnade dörren och gick in.

Herr Axel låg och drömde om sin dotters bröllop och den prakt och herrlighet han dervid ämnade utveckla, då han vaknade och kände att en hand lades tungt på hans skuldra. Han gnuggade sina ögon och frågade förargad: "Hvem vågar störa mig i min sömn?" I detsamma fäste han sin blick på den skepnad, som stod framför honom, och ett utrop af förundran och harm, blandadt med fruktan, undslapp honom. Det var skrifvaren, som stod framför hans säng; men hans figur var icke den vanliga ödmjuka, utan en hög och stolt; hans hår och skägg hade återfått sin naturliga, svarta, glänsande färg; han var iklädd en mörk, men dyrbar drägt, och i hans bälte glänste en dolk af polerad stål. Hans ansigte var lugnt, han stirrade herremannen rakt i ansigtet: "Såsom ni befallt, så

har det skett, herre," sade han med dämpad röst. Ni ser mig nu förändrad."

"Ha, är det du, dumdristige!" röt herremannen förbittrad och ville springa ur sängen. "Guds död, i hundhålet skall du böta för din fräckhet!"

"Så, vackert nu! vackert, herr Axell" sade den andre med ett mörkt leende, i det han med sin venstra hand höll herremannens båda händer, och med jettstyrka tryckte honom ned i sängen, "tala icke om hundhålet, det är icke nu det rätta ögonblicket dertill."

"För djefvulen och alla hans englar! hvad vill du då, menniska? Vil du döda mig? Är detta din tacksamhet emot mig?"

"Döda er?" svarade den andre med stoisk köld, "ja, jag tänkte derpå många gånger, då jag ännu var ung, och mina sinnen öfvervåldigade mig. Men nu har jag öfvergifvit denna tanka och ni skall snart få veta orsaken dertill. Och hvad tacksamheten angår, herre, så betrakta mig blott något närmare, och, om ni kan igenkänna mig, så kan ni lätt erinra er, hvilken slags tacksamhet jag är er skyldig." Herr Axel slirrade mållös på den mörka figur, som stod framför honom. Ett ögonblick herrskade en djup tystnad, under hvilken skrivaren framtog en hvit hårlock, som han hade dolt i barmen.

"Detta", sade han, "är af min faders hår. Då jag afklippte den, var den bestänkt med hans blod."

Derpå följde åter en djup tystnad; herr Axel andades tungt, den andre lade den hvita hårlocken afsides och framtog ett simpelt spänne.

"Detta", forlfor han, "gömmar jag, såsom ett minne från den morgon, då jag fann min unga brud, såsom ett lik, i höljorna, utanföre eder borg."

"Eiler Ravn!" ropade herremannen och bleknade.

"Riktig! ... Jag ser att ni ihågkommer mig", svarade Eiler med isande köld; "ni har misshandlat mig gruffigt, herre; men jag vill icke förebrå eder och jag beklagar mig icke; ty nu är mitt hjerta för hårdt för förebråelser och klagan. Men min hämnd är mogen, jag har rufvat på den i tjugu långa år."

"Hvad vill du då göra med mig? Säg ut, jag fruktar dig intet," sade herr Axel med fast stämma.

"Ni skall icke dö, herr Axel, men ni skall lefva ett kvalfullt lif", svarade Eiler, "ty det är värre än döden. Ni älskar eder dotter framför allt. I morgon skulle ni hafva gjort hennes bröllop med glans och herrlighet. Vet, att i denna stund är hon

långt borta ifrån denna borg, och ni skall aldrig mera återse henne. Men hon skall icke dö. Ni skall icke hafva den trösten att låta edra tankar söka henne bland de döda. Hon skall lefva och lefva i min makt."

Då han hade uttalat dessa ord, gjorde herremannen en våldsam men fruktlös ansträngning för att komma upp. "Det är ingen sanning, menniska! det kan icke ske! jag vill det icke! du ljuger!" skrek han förtviflad.

"Nej, jag ljuger ej, jag talar fullkomlig sanning," forlfor Eiler med lugn. "Men hör hvad jag vidare har att säga: Näst eder dotter älskar ni eder gamla borg. Här hafva edra fäder bott; den har varit vittne till deras herrlighet på jorden. I densamma har ni sjelf herrskat många år. Vid den knyta sig edra minnen och edra drömmar. Se, i detta ögonblick brinner den på flera ställen. Vinden blåser starkt. Den skall uppbrinna ända till grunden. Och vill ni icke tro mina ord, så vänd edra ögon mot fönstret. Elden kastar redan redan sitt röda sken omkring sig. Ni har icke haft barmhertighet med mig. Jag har icke heller haft barmhertighet med er, hr Axel. Rädsla er nu sjelf från att blifva innebränd!"

Med dessa ord släppte han herremannens händer och lemnade rummet med hastiga steg. Några ögonblick derefter hörde man en häst galoppera ut genom porten och dess hofslag dånade ihåligt på den långa bron, medan ett döfvande larm af brandrop ljöd inne på gården.

Det var en storartad men fasaväckande syn, att se den gamla borgen stå i lågor. Elden hade på en gång fattat i alla fyra hörnen. Flammorna kastade sitt återsken ned i sjöns böljor och vidt omkring på det mörka himlahalvvet. På andra sidan sjön, såg man Sevels kyrka, med dess fyrkantiga torn, så tydligt som hade det varit ljusa dagen, och bakom borgen presenterade sig den gamla skogen; dess löf glänste med en underbar klar och gulaktig glans, och, då de af den starka vinden rördes af och an, kastades besynnerliga skuggor öfver skogens kronor, så att det såg ut, som en svärm demoner flaxade deröfver. Örnarne lemnade skygga sina nästen och sväfvade i vida kretsar omkring i luften; de vilda djuren i skogen tjöto af fruktan.

Omkring en mil öster om Stubbegård ligger en höjd, hvars platålika spets då var bevoxen med ljung och enstaka hundraåriga ekar. Denna höjd var i detta ögonblick klart upplyst af den brandröda himlen och från toppen kunde man se den

brinnande borgen och iakttaga huru den gradvis inhöljdes i flammor och nedsjönk i grus. I förgrunden på denna kulle hade en skara män nyligen lägrat sig, deras drägter voro trasiga, deras miner och åtbörder vilda, och de voro försedda med högst olika vapen. Njutningen af rusgifvande drycker, berättelser om hr Axel Junns grymheter och åsynen af hans brinnande borg, hade upphetsat dem till ett raseri, som stegrades allt mer och mer. Hvarje gång lågorna stego högre i luften, och vittnade om att en del af borgen sjönk, ljödo deras hurrarop högt och skärande i natten, det nedtystade det aflägsa och dolva buller, som på detta ställe hördes ifrån Stubbegård. I bakgrunden på något afstånd från hopen, stod en kvinna bunden vid ett träd. Det var hr Axels dotter. Hon bar samma riddrägt af blätt sammet, som hon föregående dag burit på jagten; men hennes hufvud var blottadt och hennes hår hängde i oordnade lockar, ned öfver hennes skuldror. Hon var blek. Allt hennes inre lif tycktes hafva samlat sig i hennes stora, mörka ögon, som voro vända mot den brinnande borgen, hennes faders boning, hennes ungdomshem; men hennes blick var fast och lugn, ingen tår förkunnade hennes smärta, endast en qväfd suck höjde då och då hennes bröst. Hon såg de vilda människans raseri ökas; hon hörde dem tala om att bereda henne en kvalfull död, men intet tecken till fruktan visade sig i hennes ansigte; hon lät sitt öga hvila på hopen med lugnt förakt.

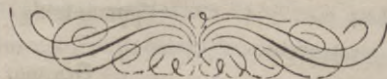
Då galopperade en ryttare uppföre kulen. Med ett språng satte han sin häst öfver en gammal trädstubbe, och midt ibland den till hälften berusade hopen. Det var Eiler Ravn, hr Axels f. d. skrivare. Vid åsynen af honom flög en hög rodnad öfver den fångna frökens kinder, och ett svagt utrop undslapp henne.

"Hvar är riddarens dotter?" voro de första ord han sade, då hopens vilda jubel öfver hans ankomst tystnade och tillät honom att blifva hörd.

"Riddarens dotter?" svarade en ur hopen, "hon står bunden vid detta träd."

"Bunden vid detta träd! Ja, vid himlen. Hvem har befallt er att binda henne?" frågade Eiler harmfullt.

(Forts.)



Industriutställningen i London.



Idyll.



Tragedi.



Uppmuntring.



Undervisning.



Grupper för drottning Victorias Bibliothek, af Fernkorn i Wien.

Nästa N:o utgifves den 15 Februari.

C. Petersens Officin, 1852.